

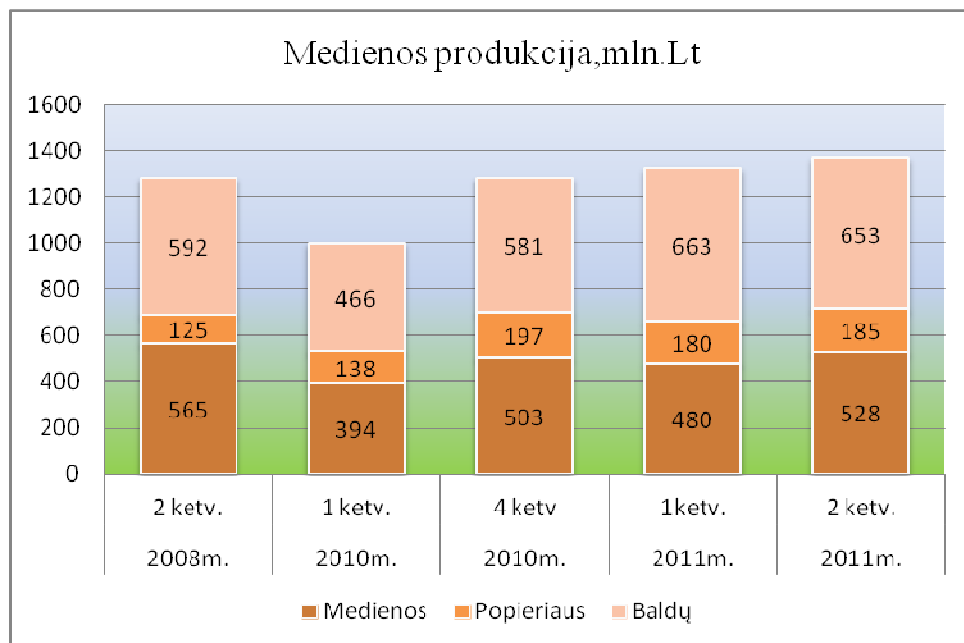
Medienos sektorius 2011m.pirmoje pusėje

Prof.dr. Antanas Morkevičius

Lietuvos medienos sektorius, apimantis trijų pramonės šakų: medienos, popieriaus ir baldų pramonės veiklą, ir toliau išlieka kaip vienas iš aktyviausių bei gyvybingiausių gamybinės veiklos padalinių, pirmiausia, kai kalbama apie dirbančiųjų užimtumą ir užsienio prekybą. Čia ypač didelė gamybinių padalinių specializacijos ir dydžio įvairovė, palanki gyventojų užimtumui didinti ir gamybos įgūdžiams tobulinti jų veiklos geografija. Įvairaus dydžio medienos produkciją gaminančios bendrovės ir mažos individualios įmonės beveik tolygiai apima visą respublikos teritoriją, o jų veiklos rezultatai didele dalimi priklauso ne tiek nuo vietinės žaliavų pasiūlos kiek nuo statybinės industrijos būvio, kur realizuojama dauguma pagaminamų medienos medžiagų ir gaminių. Deja, vietinė medienos produkcijos realizavimo rinka dar neatsigauna, todėl dauguma didžiųjų įmonių, gaminančių baldus, padėklus dirba su užsienio partneriais, turi jau nemažą eksporto patirtį, geba patikimai konkuruoti su kitų šalių analogiškos specializacijos įmonėmis.

1.Produkcijos gamyba

Gamybos statistika rodo, kad skaičiuojant medienos produkciją pastoviomis 2005m. kainomis, matomas jau pakankamai nuoseklus jos augimas(1 grafikas). Kartu būtina pažymėti ir tai, kad 2011m. atskirais mėnesiais to augimo nuoseklumo dar nebuvo matyti(2 grafikas)

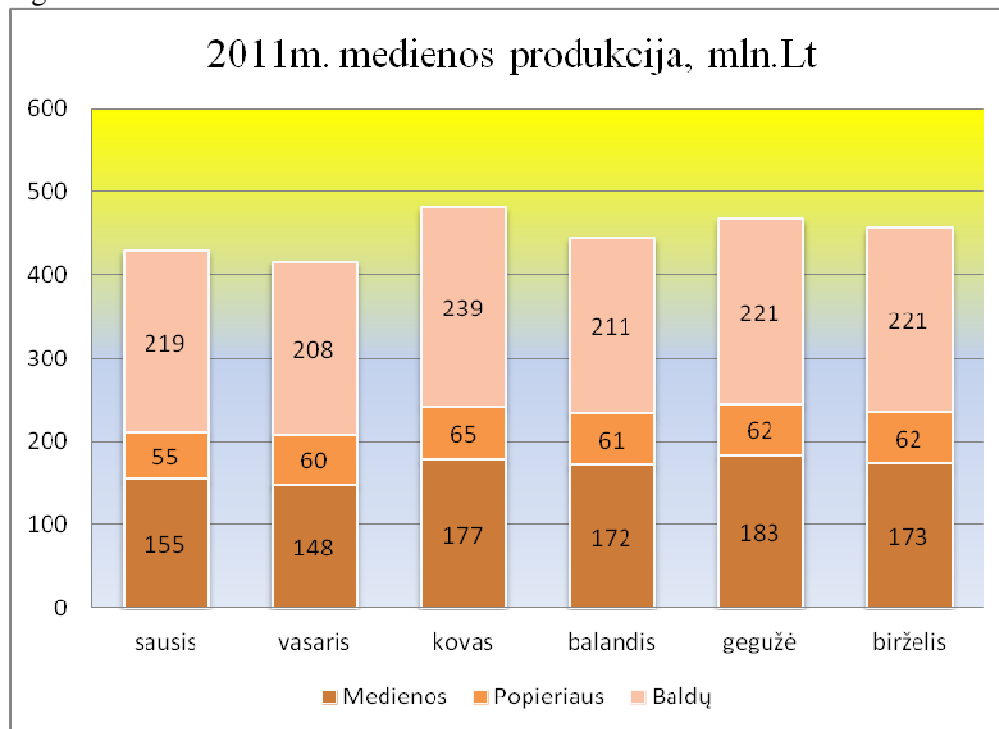

1 grafikas

Neabejotina, kad gamybos augimo tolygumui dar nemažai įtakos turi ir medienos produkcijos paklausos sezoniškumas. Žinoma, kad daugiau baldų parduodama antroje metų pusėje, o didesnė pjautinės

medienos ir plokščių paklausa būna vasaros statybų sezono metu.

2 grafikas

Svarbiausios produkcijos sąrašas (1 lentelė) rodo, kad po krizės dar neatsigavusi yra statybinių stalių dirbinių (langų ir durų), bei plaušų plokštės gamyba. Neabejotina, kad taip yra ne tik dėl sumažėjusių investicijų į naujų pastatų statybas bei remontus, bet ir dėl plastmasinių bei metalinių langų ir durų rėmų konkurencijos. Kitos medienos produkcijos (baldų, drožlių plokštės, popieriaus ir kartono) gamyba akivaizdžiai didėja ir jau yra pralenkusi prieš krizę pasiektą lygį.

1 lentelė. Svarbiausia produkcija sausio-birželio mėn.

	2008	2009	2010	2011
Langai ir jų rėmai, tūkst.	85,4	52,7	46,0	45,0
Durys ir jų staktos, tūkst.	437,6	187,7	224,5	301,5
Klijuota fanera, tūkst. m ³	21,9	22,8	27,2	28,2
Drožlių plokštė, tūkst. m ³	220,8	252,1	268,2	318,5
Plaušų plokštė, mln. m ²	18,8	10,3	12,8	13,2
Popierius ir kartonas, tūkst. t	67,5	32,4	55,5	68,4
Raukšlėtasis kartonas ir tara, tūkst. t	33,4	25,8	38,1	39,8
Baldai, mln. lt(2005m.kainomis)	1114	935	954	1316

Dauguma atskirų įmonių sėkmingai pergyveno krizę, toliau ir net ženkliai didina gamybą (2 lent). Sėkmingai dirba SBA koncernas, didžiausias baldų gamybos įmonių junginys. Per pirmąjį šių metų pusmetį šios grupės įmonių pardavimai išaugo 14,3% ir jau pasiekė 236 mln. Lt. Virš 90

% visos Koncerno baldų produkcijos yra eksportuojama. Koncerno vadovai džiaugiasi, kad jų investicijos į naujausias technologijas, aukšta kompetencija ir ilgametė patirtis leidžia išlikti didžiausiais Švedijos prekybos giganto IKEA partneriais Lietuvoje. Koncernas šiemet dar vykdo du didelius gamybos plėtros projektus. Stato naują baldų gamybos įmonę Mogiliove (Baltarusija), investuodamas ten 43,7 mln. Lt, ir kartu modernizuoja gamybą įmonėje „Germanika“ (Šilutės raj.) kur numatytos 36 mln. Lt investicijos. Čia bus įdiegta naujausia „vilkų“ korpusinių baldų gamybos technologija.

2 lentelė. Didžiųjų įmonių produkcija, mln. Lt. sausis-birželis

	2008	2009	2010	2011
1. „Swedspan“ GB	121,4	111,2	92,5	128,6
2. „Boen Lietuva“	108,9	71,1	90,3	117,9
3. „Vilniaus baldai“	62,9	63,7	86,7	114,8
4. „Freda“	62,0	52,9	67,2	96,3
5. „Klaipėdos mediena“	68,9	81,4	79,9	89,3
6. „Klaipėdos baldai“	90,3	90,6	70,8	83,5
7. „Grigiškės“	77,1	58,0	58,6	81,2
8. „Klaipėdos kartonas“	62,9	25,4	52,2	68,3
9. „Stora Enso Lietuva“	34,5	27,7	45,4	50,8
10. „Šilutės baldai“	48,2	36,6	36,8	43,9
Iš viso 10 įmonių	737,1	618,6	680,4	874,6
Viso medienos sektoriaus	2890,8	2105,3	2293,7	3051,8
10 įmonių dalis %	25,5	29,4	29,7	28,7

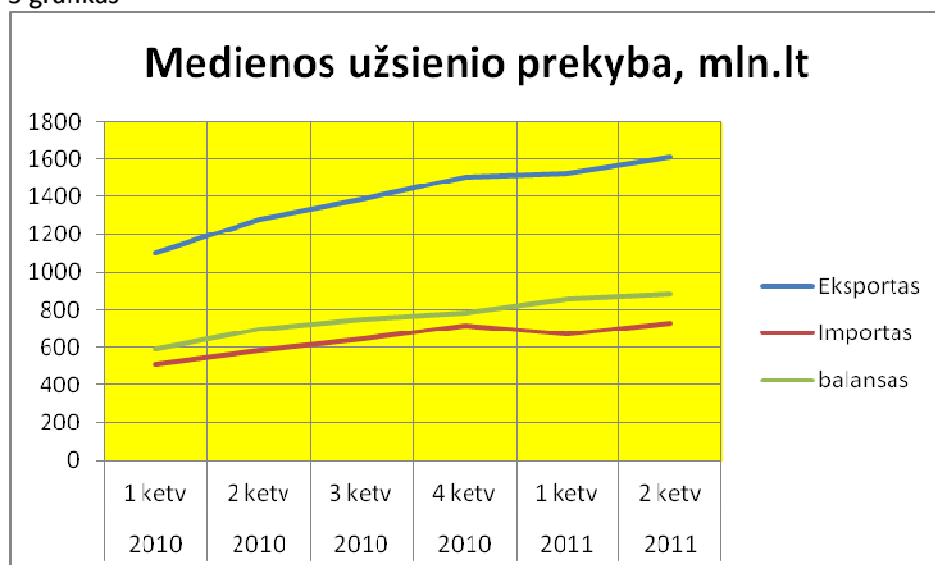
Gamybą šiemet ženkliai padidino „Freda“, „Vilniaus baldai“, „Klaipėdos kartonas“, „Grigiškės“ Pastaroji pasistatė ir birželio mėn paleido veikti naują 18 MW biokuro katilinę. Ji gamina energiją iš biokuro, dalis kurio yra įmonės gamybos atliekos. Manoma, kad tai labai sėkminga investicija. Bendra projekto vertė – apie 19 mln. Lt, iš jų 8,86 mln. Lt sudaro Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos ir Lietuvos Respublikos valstybės parama. Taip bendrovė tikisi sumažinti gamybos procesui reikalingos šilumos savikainą. Garo gamybai bus naudojamas dvigubai pigesnis medienos kuras, lyginant jį su iš Rusijos, importuotomis dujomis. Sėkmingai dirba Vakarų medienos grupės įmonės. Grupė šiemet planuoja pasiekti metinę 400mln. Lt apyvartą. Dar šiemet numatyta investuoti virš 24 mln. litų į „Sakuonos“ gamybinių pajėgumų atnaujinimą bei apie 38 mln. litų į naują baldų gamybos cechą „Klaipėdos medienoje“. Jau sekančiais metais šios investicijos leis įmonei padidinti baldų gamybos pajėgumus daugiau nei dvigubai. VMG jau paskelbė ir oficialią fabriko komplekso statybų Baltarusijoje pradžią. Laukiama, kad gamyba fabrike bus pradėta jau 2012 metų pirmoje pusėje. Pirmiausia numatyta paleisti medžio drožlių plokščių gamybą, vėliau startuos ir baldų bei faneros gamybos fabrikai. Į šį kompleksą numatoma investuoti apie 74 mln. EUR, o metiniai gatavos produkcijos pardavimai turėtų siekti 70–80 mln. EUR. Kartu užsimenama ir apie planus dar kitiems projektams šioje šalyje. Savo pajėgumus ketvirtadaliu padidino, antrą lukšto gamybos liniją pastačiusi Ukmergėje esanti „Likmerė“. 2011 m. pirmasis pusmetis buvo sėkmingas ir

didžiausiai medinių padėklų įmonei - UAB „Juodeliai“. Lyginant su 2010 pirmuoju pusmečiu ji apyvartą padidino 37 proc. Dvi įmonės lentpjūvės dirbdamos tris pamainas pagamina iki 7000 m³ pjautinės medienos per mėnesį. Šiomet planuojama metinę apyvartą padidinti jau iki 40 mln.lt . Pagrindinės produkcijos realizavimo rinkos ir toliau lieka Vokietija (46%), Belgija (18%), Olandija (16%).

2.Užsienio prekyba

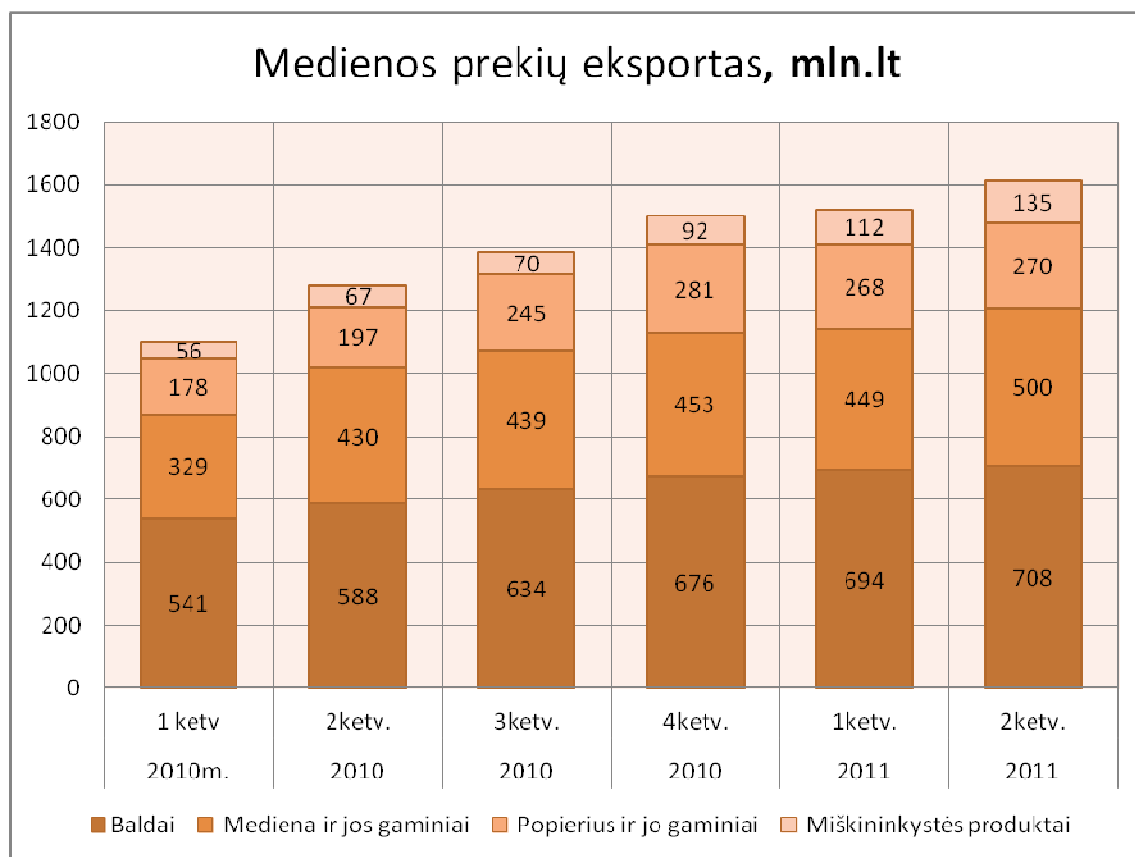
Medienos sektorius yra vienas iš nedaugelio panašių ūkio sektorių jau daug metų turintis akivaizdžiai teigiamą ir dar gerėjančią užsienio prekybos balansą(3 grafikas).Tik popieriaus ir jo gaminių prekyboje importas viršija eksportą. Tačiau ir čia jau matyti geri poslinkiai: popieriaus produkcijos eksportas auga sparčiau už jos importą

3 grafikas

Gera yra ir bendroji medienos prekių eksporto dinamika (4 grafikas). Prekinėje struktūroje (3 lentelė, 4 ir 5 graf.) didžiausia dalis tenka baldams ir popieriaus gaminiams. Akivaizdžiai nepageidautinai ir toliau vystosi tik žaliavinės medienos eksportas: pernelyg sparčiai didėja išvežamos apvaliosios padarinės medienos dalis. Medienos žaliavų eksportas, esant išvystytai vietinei perdirbamajai pramonei, visapusiškai žalingas visos šalies ūkiui, neabejotinai turėtų būti valstybės kontroliuojamas ir valdomas. 2011m. į kitas šalis jau išvežta 220 tūkst.m³ tik spygliuočių pjautiniųjų rąstų. Tokio kiekio žaliavų pakaktų kelių vidutinio dydžio įmonių veiklai, o jų eksportuota produkcija keletą kartų viršytų eksportuotos apvaliosios medienos vertę, padidintų gyventojų užimtumą ir jų pajamas.

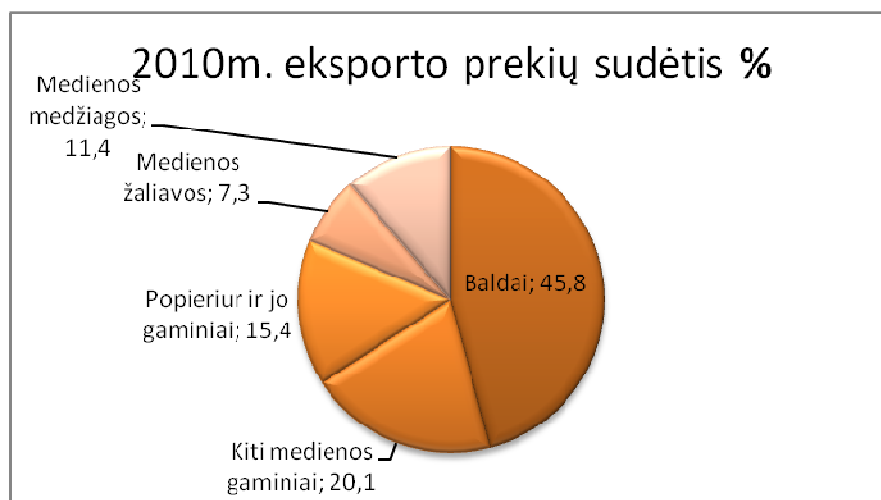
4 grafikas

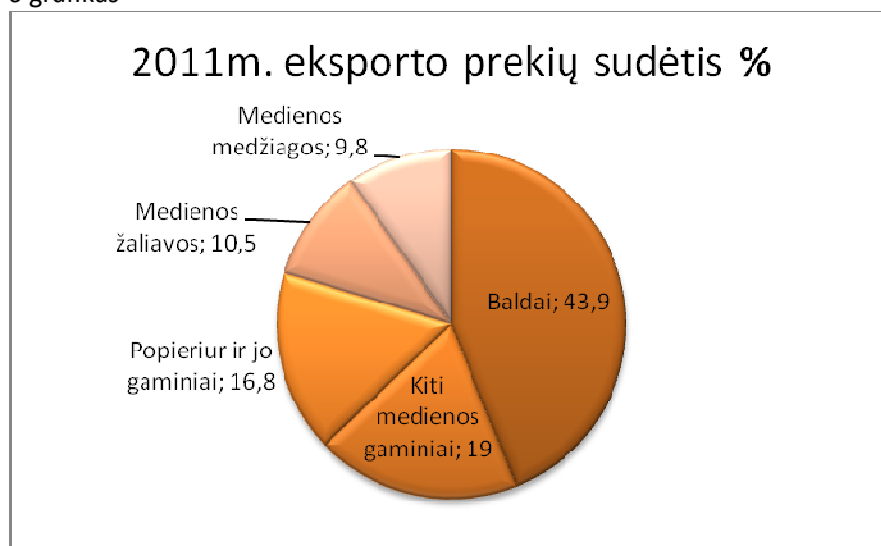
3 lentelė. Medienos eksporto prekės, mln.lt

	2010 1 ketv.	2010 2 ketv.	2010 3 ketv.	2010 4 ketv.	2011 1 ketv.	2011 1 ketv.
Baldai	540,9	587,7	633,6	676,5	693,6	707,8
Popierius ir jo gaminiai	178,3	197,4	244,8	281,4	268,3	270,5
Statybiniai stalių dirbiniai	79,9	103,3	116,4	138,8	113,1	125,2
Apvalioji padarinė mediena	44,7	60,0	59,3	74,0	97,0	122,2
Pjautinė mediena	77,2	102,4	87,6	90,6	101,9	108,1
Dėžės ir padėklai	39,6	52,6	55,3	54,5	60,0	67,9
Apvalioji malkinė mediena	44,1	34,0	45,9	63,4	51,8	46,9
Parketas	15,4	20,3	18,7	19,1	22,3	24,5
Drožlių plokštės	16,3	14,8	22,3	18,2	18,7	18,9
Faneros produkcija	15,1	13,8	11,6	9,9	16,3	17,2
Plaušų plokštės	13,5	14,4	17,1	21,5	18,3	14,6
Kiti medienos dirbiniai	39,0	51,1	75,7	55,0	61,3	89,5
	1104,0	1251,8	1388,3	1502,9	1522,6	1613,3

5 grafikas

6 grafikas

4 lentelė. Baldų eksporto geografija, mln.lt

	2010 2 ketv	2011 2 ketv
Švedija	95	120
Vokietija	88	109
Rusija	43	71
Norvegija	52	70
Jungtinė Karalystė	57	67
Prancūzija	48	57
Danija	53	54
Nyderlandai	39	50
Jungtinės Valstijos	33	46

Italija	27	32
Lenkija	33	29
Latvija	13	16
Kitos šalys	118	124

Stebina ir medienos žaliavų eksporto geografija: jos išvežamos ne tik į kaimynines ir artimas šalis (Latvija, Lenkija, Švedija, Vokietija), bet jau ir į Kiniją. Manau, kad turime teisę viešai paklausti Respublikos Seimą ir Vyriausybę, kodėl mūsų nacionalinis turtas, visuomenės taip gerbiamų ir puoselėjamų valstybinių ir privačių miškų produkcija jau daug metų tarnauja ne Lietuvos, o kitų valstybių ūkio vystymui. Kaip šį faktą reikėtų paaiškinti mūsų visuomenei ir ypač tai jos daliai, kuri supranta ir žino mūsų šalies ūkio ir pragyvenimo lygio atsilikimo priežastis, lyginant su tomis šalimis į kurias nuolat didėja Lietuvos žaliavų eksportas. Žinoma, kad Europos Sąjunga tokios politikos viešai negina, o tuo naudojasi labiau išsivysčiusių šalių verslas. Tuo pat metu tenka pasidžiaugti kaip sklandžiai vystosi Lietuvos baldų pramonės produkcijos eksporto geografija (4 lentelė). Baldai, jau keletas metų, parduodami pačių didžiausių Europos valstybių, JAV vartojams, o pastaruoju metu vis daugiau jų užima ir Rusijos rinką.

5lentelė . Apvaliosios padarinės medienos eksportas, mln. lt

	2010m 1 ketv.	2010m 2 ketv	2010m 3 ketv	2010m 4 ketv	2011m 1 ketv	2011m 2 ketv
Lenkija	9,8	10,2	14,2	20,1	30,4	32,7
Švedija	13,8	25,0	26,2	26,3	35,1	32,6
Kinija	0,0	0,0	0,2	0,6	5,4	21,2
Latvija	8,2	8,9	8,5	10,7	11,2	16,5
Vokietija	10,5	10,7	7,6	11,5	9,9	7,0
	42,3	54,8	56,7	69,2	92,0	110,0

